

AFGØRELSE FRA ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO

- Journalnummer:** 2018-0253
- Klageren:** XX
2770 Kastrup
- Indklagede:** Movia
CVRnummer: 29 89 65 69
- Klagen vedrører:** Kontrolafgift på 750 kr. grundet manglende straks-check-ind på rejsekort – klageren satte sig på et sæde for at finde rejsekortet i sin pung
- Parternes krav:** Klageren ønsker, at ankenævnet annullerer kontrolafgiften og gør gældende, at det var hans intention at checke rejsekortet ind
- Indklagede fastholder kontrolafgiften
- Ankenævnets sammensætning:** Nævnensformand, landsdommer Tine Vuust
Torben Steenberg (2 stemmer)
Asra Stinus
Helle Berg Johansen

Ankenævnet for Bus, Tog og Metro har på sit møde den 6. marts 2019 truffet følgende

AFGØRELSE:

Movia er berettiget til at opretholde kravet om betaling af kontrolafgiften på 750 kr.

Beløbet skal betales til Movia, som sender betalingsoplysninger til klageren.

Da klageren ikke har fået medhold i klagen, tilbagebetales klagegebyret ikke, jf. ankenævnets vedtægter § 24, stk. 2, modsætningsvist.

- oOo -

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt.

Klageren henvises til at søge yderligere oplysning om eventuel bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikringssselskab om eventuel forsikringsretshjælp.

SAGENS OMSTÆNDIGHEDER:

Klageren skulle den 18. oktober 2018 sammen med sin hustru rejse med Movias buslinje 5C fra Københavns Hovedbanegård.

Klageren har oplyst, at de "løb" for at nå bussen, og fordi hustruen havde forstuvet en ankel, hjalp han hende på plads i bussen og checkede derfor ikke ind med det samme. Hustruen havde sit rejsekort i lommen og checkede ind samtidig med påstigningen. Klageren havde imidlertid sit rejsekort i sin tegnebog, som han havde fremme, men for ikke at falde, når bussen begyndte at køre, satte han sig på sædet ved siden af hustruen for i sikkerhed at finde rejsekortet frem fra pungen og herefter checke kortet ind på den nærtstående check-ind-stander.

Inden han fik checket rejsekortet ind, blev han imidlertid mødt af en kontrollør, som var steget på bussen to stoppesteder tidligere på Jarmers Plads og derfor befandt sig på bussen, og som så klageren stige på og sætte sig på et sæde. Da klageren ikke kunne forevise gyldig rejsehjemmel, blev han kl. 15:53:35 pålagt en kontrolafgift på 750 kr.

Klageren anmodede samme dag Movia om at frafalde kontrolafgiften og klagede samtidig over kontrollørens behandling af sagen. Han anførte, at han havde haft tydelig intension om at sikre sig gyldig rejsehjemmel, men at han blev forhindret i at checke ind af kontrolløren, samt at der kun var gået 30 sekunder, fra han steg på bussen, til kontrolløren stod foran ham. Han gjorde opmærksom på, at såvel han og hans hustru havde checket korrekt ind tidligere på dagen.

Movia fastholdt den 31. oktober 2018 kontrolafgiften med henvisning til selvbetjeningsprincippet og til, at klageren ikke kunne forevise gyldig rejsehjemmel ved kontrollen. Movia anførte endvidere følgende:

”

Du er, som du selv har oplyst, kommet ind i bussen og har fundet en siddeplads før du begynder at finde dit rejsekort frem. Vores kontrollør, som observerer det hele, noterer, at du stiger om bord med din kone, som checker sit rejsekort ind, hvorefter I sætter jer ned og begynder en samtale. Vores kontrollør noterer samtidig, at du først vil checke dit rejsekort ind, når du ser denne.

Jf. de gældende rejseregler skal kunder, der ikke på forlangende viser gyldig rejsehjemmel, herunder er korrekt checket ind på rejsekort til deres rejse, betale en kontrolafgift. Kan gyldig rejsehjemmel ikke fremvises på forlangende, vil en efterfølgende visning, køb eller check ind ikke blive accepteret, hvorfor kontrolløren ikke tillader, at du checker dit rejsekort ind i kontrolsituationen - det er til enhver tid kundens eget ansvar, at checke sit rejsekort korrekt ind straks ved påstigning.

”

Movia har indhentet følgende udtalelse fra kontrolløren:

”

Han gik ind med sin kone. Konen tjekkede ind men han gjorde ikke. De sad ned i bussen og var i gang med en samtale da jeg kom hen for at billettere. Da han ser mig vil han gerne have lov til at tjekke ind. Jeg siger det er for sent og skriver ham en afgift. Han er en nem person at huske. Da han var rigtig grov og kaldte mig flere skældsord. Han var endvidere også meget interesseret i hvordan jeg kunne sove om natten når nu jeg har det arbejde jeg har.

”

Klageren har fra det busselskab, som forestår driften af buslinje 5C, indhentet videomateriale fra to overvågningskameraer bagerst i den pågældende bus.

Det fremgår af videomaterialet, at klageren steg på bussen med sin pung i hånden kl. 15:51:11, gik forbi check-ind-standeren uden at checke ind og stillede sig ved to ledige sæder tæt på døren. Hustruen steg på bussen umiddelbart efter klageren og checkede sit rejsekort ind kl. 15:51:18, hvorefter hun satte sig på det inderste sæde. Klageren satte sig på ydersædet ved siden af hustruen kl. 15:51:26 og begyndte at finde sit rejsekort frem fra pungen, imens han samtidig vendte sig mod hustruen og spurgte, om hun havde fået checket ind. Kl. 15:51:33 stod kontrolløren foran klageren og bad om at få forevist rejsehjemmel. Buschaufføren lukkede bussens døre kl. 15:51:26 og kl. 15:51:45 forlod bussen stoppestedet.

Videomaterialet har været forevist for ankenævnet i forbindelse med ankenævnsmødet.

ANKENÆVNETS BEGRUNDELSE:

Det fremgår af de fælles landsdækkende rejseregler, at rejsekort skal checkes ind *inden* rejsens start. Ved kontrollen i buslinje 5C kunne klageren ikke forevise gyldig rejsehjemmel, fordi han havde passeret check-ind-standeren og sat sig på et sæde uden først at checke ind. Kontrolafgiften på 750 kr. blev derfor pålagt med rette.

Klageren har oplyst, at han ville hjælpe sin hustru til rette på et sæde, da hun havde forstuvet en ankel, og at det var hans intention at checke rejsekortet ind herefter.

Ankenævnet har gennemset videomaterialet, hvoraf det fremgår, at klagerens hustru steg på bussen og checkede sit rejsekort ind uden hjælp fra klageren, ligesom hun ved egen hjælp gik de få trin op til de sæder, som klageren havde stillet sig ved. Efter hustruen havde sat sig på det inderste sæde, satte klageren sig ved af, inden han åbnede sin pung.

Henset hertil og til, at der efter ankenævnets opfattelse ikke var anden grund til, at klageren ikke checkede sit rejsekort ind med det samme, da han steg på bussen, end at han ønskede at sikre sig plads på et bestemt sted i bussen, finder ankenævnet, at der – uanset at kontrollen skete meget hurtigt efter indstigning – ikke har foreligget sådanne særlige omstændigheder, at klageren skal fritages for betaling af kontrolafgiften. En passager, som stiger ind i bussen uden samtidigt at checke ind, må således selv bære risikoen for ikke at kunne forevise gyldig rejsehjemmel ved en efterfølgende kontrol.

Det bemærkes, at pligten til at betale kontrolafgift ikke er betinget af, om passageren bevidst har forsøgt at unddrage sig betaling for rejsen, og at dette endvidere er et område med stor mulighed for omgåelse af reglerne om at kunne forevise gyldig rejsehjemmel, hvis det accepteres, at man som passager kan passere check-ind-standeren og sætte sig på et sæde uden først at checke rejsekortet ind.

Ankenævnet finder endvidere på baggrund af gennemsyn af videomaterialet, at der ikke er grundlag for at statuere, at kontrolløren opførte sig kritisabelt i kontrolsituationen.

RETSGRUNDLAG:

Det følger af lov om trafikselskaber § 29, stk. 1, at trafikselskabet kan fastsætte kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel (billet eller kort).

I de fælles landsdækkende rejseregler, som trafikvirksomhederne har vedtaget pr. 18. marts 2018, fremgår hjemmelen til udstedelse af en kontrolafgift. Det anføres således bl.a., at passagerer, der ikke på forlangende viser gyldig rejsehjemmel, herunder er korrekt checket ind på rejsekort til deres rejse, skal betale en kontrolafgift på 750 kr. for voksne.

Fra de dagældende fælles landsdækkende rejseregler:

”

2.4.2. Brug af rejsekort

Rejsekort, udstedt af Rejsekort A/S, kan benyttes som rejsehjemmel dog undtaget på Bornholm. Rejsekort skal være checket ind* inden rejsens start. Rejsekort skal også checkes ind, hver gang der stiges om til en bus, et tog eller en metro, og checkes ud ved rejsens afslutning. Det er kundens ansvar, at rejsekort er korrekt indstillet til den/de kunder, der rejser på kortet. ”

Fra rejsekort kortbestemmelser:

” Manglende check ind (såvel ved start som undervejs) bevirker, at kortihænderen rejser uden gyldig rejsehjemmel og dermed vil kunne blive pålagt en kontrolafgift.”

PARTERNES ARGUMENTER OVER FOR ANKENÆVNET:

Klageren anfører følgende:

” Den 18.10.18 kl. 15.50 stiger min kone og jeg på bus nr. 1606 (linje 5c) ved Københavns Hovedbanegård mod Kastrup Station. Vi ”løber” for at nå bussen. Min kone har på det tidspunkt en forstuvet fod, hvorfor jeg umiddelbart efter indstigning hjælper hende på plads. Hun har sit rejsekort i lommen, hvorfor hun er i stand til at checke ind ved påstigning. Jeg har mit i min tegnebog, hvorfor det skal findes frem. Jeg har allerede inden indstigning min tegnebog i hånden, så jeg hurtigt kan finde mit rejsekort frem. Allerede der indikerer jeg, at jeg har i sinde at checke ind.

Da jeg er daglig bruger af 5c er jeg klar over risikoen ved at stå i bagenden af en ledbus uden at holde fast, hvorfor jeg instinktivt sætter mig ned i sikkerhed før jeg checker ind med mit rejsekort. Automaten er placeret ca. 1,5 meter fra mit sæde, hvorfor den er indenfor rækkevidde når jeg har bragt mig i sikkerhed, og fundet rejsekortet frem fra tegnebogen. Det skal nævnes, at man ikke kan sætte sig mindre end ”til rette”, da sædet er udstyret med en metalbøjle, så enten sidder man eller også gør man ikke.

Jeg har siden den oprindelige klage indhentet videooptagelser fra Arriva. Disse kan findes på [www. bechsgaard-c.dk/movia](http://www.bechsgaard-c.dk/movia) og består af følgende:

Film fra 2 videokameraer, 3 sekvenser fra hver, video1-1 video1-2 video1-3 og video2-1...

Det fremgår af video1.1, at jeg sætter mig ned 0:29 efter at have hjulpet min kone på plads. Jeg kigger ned mod min tegnebog, hvor jeg finder mit rejsekort frem. 0:33, altså 4 sekunder efter kommer kontrollør ID 27 til syne i billedet. Da jeg fortæller, at jeg lige er stået på, og har hjulpet min kone på plads konstaterer han blot, at jeg har sat mig ned, og derfor ikke har stemplet ind. Da jeg forklarer ham omstændighederne, ignorerer han mig fuldstændigt.

Video 2.1 viser, at jeg allerede ved påstigning har min tegnebog i hånden, og 2 sekunder efter har den åben

og finder mit rejsekort frem for efterfølgende at ville holde fast i "stangen" for at træde ned ad 1 trin og nå automaten til indstempling. Dette forhindres jeg dog i af kontrolløren 2 sekunder senere.

I Movias svar fremgår det, at:

Du er, som du selv har oplyst, kommet ind i bussen og har fundet en siddeplads før du begynder at finde dit rejsekort frem. Vores kontrollør, som observerer det hele, noterer, at du stiger om bord med din kone, som checker sit rejsekort ind, hvorefter I sætter jer ned og begynder en samtale. Vores kontrollør noterer samtidig, at du først vil checke dit rejsekort ind, når du ser denne.

Videoptagelserne viser imidlertid, at kontrollørens udsagn sikkert er i overensstemmelse med hans egen opfattelse af virkeligheden, men ikke i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Vores samtale består i følgende: "Nåede du at ckecke ind? Ja." I sekvensen bøjer jeg hovedet mod min kone 0:30. Dette tager 3 sekunder, hvilket man kan kalde at begynde en samtale, men næppe en samtale, som skulle indikere manglende intention om at sikre sig gyldigt rejsehjemmel.

Kontrolløren noterer, at jeg først vil ckecke mit rejsekort ind, når jeg ser "denne". Jeg har, som det fremgår af videoen "indledt en samtale" og 1 sekund efter bliver jeg konfronteret med kontrolløren. Det kan næppe karakteriseres som, at "jeg først vil checke ind, da jeg ser denne".

Jeg beder ankenævnet tage stilling til, dels kontrolafgiften, og dels kontrollørens fremstilling af sagen samt hans adfærd. Generelt finder både min kone jeg hele episoden temmelig ubehagelig."

Indklagede anfører følgende:

"

Movia fastholder, at kontrolafgiften af den 18-10-2018 er pålagt med rette, med den begrundelse, at kunden ikke havde gyldig billet (indchecket rejsekort) ved rejsens start, og at det er kundens ansvar at checke rejsekortet ind ved påstigning på bussen.

Pligten til at betale kontrolafgift er ikke betinget af, at kunden bevidst har forsøgt at omgå rejsereglerne. Det er Movias opfattelse, at der ikke har foreligget sådanne særlig omstændigheder, at kunden skal fritages for kontrolafgiften.

Kunden skriver i sin klage over Movias afgørelse til Ankenævnet:

"Den 18.10.18 kl. 15.50 stiger min kone og jeg på bus nr. 1606 (linje 5c) ved Københavns Hovedbanegård mod Kastrup Station. Vi "løber" for at nå bussen. Min kone har på det tidspunkt en forstuvet fod, hvorfor jeg umiddelbart efter indstigning hjælper hende på plads. Hun har sit rejsekort i lommen, hvorfor hun er i stand til at checke ind ved påstigning. Jeg har mit rejsekort i min tegnebog, hvorfor det skal findes frem. Jeg har allerede inden indstigning min tegnebog i hånden, så jeg hurtigt kan finde mit rejsekort frem. Allerede der indikerer jeg, at jeg har i sinde at checke ind".

Movia henviser til videoptagelser, som kunden har fået fra Arriva og uploadet på adressen: [www. Bechsgaard-c.dk/movia](http://www.Bechsgaard-c.dk/movia).

Af videooptagelserne ses det, at kunden stiger på bussen kl. 15:51:11 og går med sin pung i hånden forbi en rejsekortstander. For Movia ser det umiddelbart ud som om, kunden stiller sig ved et sæde for at "reservere" dette. Kundens kone stiger om bord ved egen hjælp umiddelbart efter og checker sit rejsekort ind (dette er bekræftet af Rejsekort). Hun går derefter op ad trappen ved egen hjælp og sætter sig, hvorefter kunden sætter sig ved siden af sin kone og påbegynder en samtale.

Vi henviser til vores vedlagte opsummering af det tidsmæssige forløb.

Movia beklager, at kunden finder episoden ubehagelig, men vil samtidig gerne påpege, at kontrolløren på intet tidspunkt optræder hverken uhøfligt, truende eller på anden måde ubehageligt over for kunden, hvilket videoen tydeligt viser.

Movia har fuld forståelse for, at det kan være ubehageligt at modtage en kontrolafgift. Vores kontrollører gør derfor hvad de kan i kontrolsituationen for at forklare, hvorfor en kontrolafgift bliver udstedt, og hvilke muligheder man har som kunde for at gøre indsigelse. Det skete også i dette tilfælde.

Hverken vi eller kontrolløren har nogen mulighed for at vurdere, hvorvidt den manglende rejsehjemmel skyldes en fejltagelse, forsøg på bevidst snyd, forglemmelser eller andet. En kontrolafgift er således ikke betinget af, om man bevidst har forsøgt at unddrage sig betaling, eller om der er tale om fejl eller misforståelser, men alene af, om man kan fremvise gyldig billet i kontrolsituationen.

Kunden har i dette tilfælde ikke kunnet fremvise en gyldig billet, og kontrolafgiften er derfor korrekt udstedt. Dette er et område med stor mulighed for omgåelse af passagerens pligt til at sørge for betaling af sin rejse, hvis det accepteres, at der ikke checkes ind på rejsekortet straks ved påstigning. Det må kunne lægges til grund, at når en kunde først har sat sig ned, har kunden tilkendegivet, at man er klar til at påbegynde sin rejse med gyldig rejsehjemmel.

Dette støttes desuden af Ankenævnets praksis, hvoraf det fremgår, at en passager, som stiger ind i bussen uden samtidig at checke ind ved indgangen, bærer risikoen for at blive pålagt en kontrolafgift ved en efterfølgende kontrol (der henvises bl.a. til sagerne 2017-0194 og 2016-0034).

Movia har sin afgørelse lagt vægt på:

- At kunden ikke har checket ind ved påstigning,
- At kunden har sat sig, uden at have gyldig rejsehjemmel,
- At når en kunde er gået ind i bussen og har fundet en siddeplads, må det normalt ses som et udtryk for at kunden har anskaffet sig gyldig rejsehjemmel,
- At der ikke i dette tilfælde ses at være tale om særlige omstændigheder, der forklarer eller retfærdiggør, at kunden ikke havde checket ind ved påstigningen.

Vi henviser afslutningsvis til følgende uddrag fra de "Fælles landsdækkende rejseregler", pr. 15. januar 2017, der var gældende på kontroltidspunktet:

2.7. Kontrolafgift

Kunder, der ikke på forlangende viser gyldig rejsehjemmel, herunder er korrekt checket ind på rejsekort til deres rejse, skal betale en kontrolafgift.

2.4. Brug af rejsehjemmel

Kunden skal ved modtagelsen af rejsehjemmel sikre sig, at det udleverede svarer til det ønskede. Kunden skal have gyldig rejsehjemmel ved indstigning herunder sikre sig, at rejsekortet er korrekt checket ind.

2.4.2. Brug af rejsekort

Rejsekort, udstedt af Rejsekort A/S, kan benyttes som rejsehjemmel dog undtaget på Lemvigbanen, Bornholm og Samsø. Rejsekort skal være checket ind, inden rejsens start.

”

Hertil har klageren bemærket:

” Som daglig bruger af 5C ved jeg af bitter erfaring, at bussen ofte sætter i gang med et ryk - hvorved jeg tidligere er snublet, og faldet i en lignende situation. Jeg ønsker derfor at bringe mig selv i sikkerhed. Havde sædet ikke været forsynet med en metalbøjle, som umuliggør, at man kan sætte sig på kanten mens man finder sit kort frem valgte jeg, i henhold til kontrolløren, at "sætte mig til rette".

At stille spørgsmålet om min kone havde checket ind, som lydsiden bekræfter, indikerer vel, at jeg ønsker at sikre mig, at hun har sikret sig "gyldig rejsehjemmel". At der skulle være tale om en "samtale" er vel også et definitionsspørgsmål.

Jeg er ikke enig med Movias fremstilling ud fra videoen.

Video 2-1 viser:

00.30

Har jeg fået sat mig "til rette".

00.31

Antyder min håndbevægelse, at jeg tager rejsekortet frem fra min tegnebog for at stemple ind. Der er intet i min hovedbevægelse, der antyder, at jeg skulle have set kontrolløren.

00.33

Blokerer kontrolløren for indcheckning.

Kontrolløren har således 2 sekunder til dels at konstatere, at vi har "indledt en samtale" og dels at jeg først vil checke ind da jeg ser ham, hvorfor han "ikke lader mig checke ind i kontrolsituationen".

Jeg kan kun konstatere, at Movia åbenbart sætter regler over passagerernes sikkerhed.”

Hertil har indklagede bemærket:

”

Vi har forståelse for, at man som kunde ønsker en sikker busrejse og derfor er opmærksom på eventuelle ryk, når bussen sætter i gang. Det er dog desværre ikke sådan, at man som kunde kan sætte sig ned før man checker ind. En kunde der er gået forbi en check ind stander og har fundet en siddeplads, må som tidligere anført anses for at være klar til at starte sin rejse med gyldig rejsehjemmel, medmindre der er helt særlige omstændigheder, der gør at kunden ikke havde mulighed for at checke ind ved indstigningen. Efter Movias opfattelse er der ikke i denne situation sådanne omstændigheder, der gør at kunden ikke skulle kunne checke ind som andre kunder i forbindelse med indstigningen. Ser man på videoen synes hverken kunden eller hans hustru at have problemer med at komme ind i bussen, og kunden har endda sin pung fremme ved indstigning.

Det åbner store muligheder for omgåelse, hvis man kan undlade at checke ind og finde en siddeplads, og så i kontrolsituationen gøre gældende, at man havde til hensigt at checke ind. Hverken kontrolløren eller efterfølgende Movias sagsbehandlere kan principielt vurdere, hvilke hensigter en kunde havde, uanset hvor længe kunden har siddet ned og uanset om kunden har sin pung i hånden. Vi har forståelse for, at kunden føler at kontrolafgiften er urimelig i denne situation, hvis han havde til hensigt at checke ind. Billetsystemet og billetkontrollen er imidlertid lagt an på, at det vurderes om kunden objektivt set har gyldig rejsehjemmel i henhold til rejsereglerne, og ikke en subjektiv vurdering af, om kunden havde til hensigt at snyde eller ikke.

Movia henviser igen til de Fælles Landsdækkende Rejseregler, hvoraf det fremgår at rejsekort skal være checket ind inden rejsens start og at kunden skal have gyldig hjemmel ved påstigning. "

På ankenævnets vegne

Tine Vuust
Nævningsformand